

Ügyszám: NAIH/2016/2504/27/H.
Tárgy: Bűnügyi személyes
adatok védelméhez
fűződő jog megsértése

HATÁROZAT

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) a Fővárosi Bíróság által 1962. február 17-én hozott ítéletével (a továbbiakban: 1962-es ítélet) összefüggő adatkezelések miatt NAIH/2016/2504/H. számon indult adatvédelmi hatósági eljárásban megállapítja, hogy a **Budapest Főváros Levéltára** (a továbbiakban: Levéltár, 1139 Budapest, Teve utca 5.) **jogellenesen hozzáférést biztosított harmadik személy számára az 1962-es ítélethez.**

A Hatóság továbbá kötelezi a Levéltarat az általa végzett jogellenes adatkezelés miatt

**3 000 000 Ft, azaz hárommillió forint
adatvédelmi bírság**

megfizetésére.

A Hatóság ezen túlmenően **kötelezi** a Levéltarat arra, hogy a jövőben az 1962-es ítélethez való hozzáférés biztosítása során alkalmazza a jelen határozat III. pontjában kifejtetteket.

A Levéltár továbbá **köteles** olyan eljárási szabályokat kialakítani, amelyek biztosítják a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ltv.) 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának megfelelő érvényesülését, alkalmazását.

A Hatóság ezzel egyidejűleg a Levéltárral összefüggésben elrendeli jelen határozat azonosító adatokkal való nyilvánosságra hozatalát a Hatóság honlapján.

A bírságot a határozat jogerőre emelkedését követő **15 napon** belül a Hatóság központosított bevételek beszedése célelszámolási forintszámlája (**10032000-00319425-30006009**) javára kell megfizetni.

A Levéltárnak a határozat végrehajtásáról és ennek módjáról, a határozat kézhezvételétől számított **30 napon belül értesítenie** kell a Hatóságot.

E döntés ellen közigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs, de a közléstől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, azonban a Hatósághoz benyújtandó keresettel lehet kérni annak bírósági felülvizsgálatát. A tárgyalás tartása iránti kérelmet a keresetben jelezni kell. A teljes személyes illetékmentességben nem részesülők számára a bírósági felülvizsgálati eljárás illetéke 30.000 Ft, a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos.

A bírság meg nem fizetése esetén a kiszabott összeget a befizetési határidő utolsó napját követő naptól késedelmi pótlék terheli, melynek mértéke a mindenkor érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A meg nem fizetett bírság és késedelmi pótlék köztartozásnak minősül, melynek behajtása adók módjára történik.

INDOKOLÁS

I. Az eljárás tárgya és az eljárás menete

A Hatóság az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 60. § (1) és (4) bekezdés c) pontja alapján hivatalból NAIH/2016/2504/H. számon adatvédelmi hatósági eljárást indított az 1962-es ítélettel összefüggő adatkezelések miatt, így a Levéltár adatkezelésének vizsgálata ügyében is. A Hatóság eljárása a Levéltár vonatkozásában annak megállapítására irányult, hogy a Levéltár jogszerűen biztosított-e hozzáférést az 1962-es ítélethez.

A Hatóság az adatvédelmi hatósági eljárás megindításáról 2016. április 11-én értesítette a Levéltárat. Ezzel egyidejűleg a Hatóság ideiglenes biztonsági intézkedésként elrendelte az 1962-es ítélet és a hozzá kapcsolódó egyéb iratoknak a zárolását, amelyet a Hatóság 2016. április 13-án hozott végzésével kiegészített, illetve 2016. április 21-én egységes döntésbe foglalta a zárolásról kiadott korábbi végzéseket. A Hatóság továbbá a tényállás tisztázása érdekében 2016. április 11-én kelt levelében több kérdést is feltett a Levéltár számára.

A Levéltár a Hatóság kérdéseire a 2016. április 25-én kelt levelében válaszolt, amelyet kiegészített a 2016. május 2-án kelt elektronikus levelével. A Hatóság a 2016. május 10-én kelt levelében a tényállás további tisztázása érdekében újabb kérdéseket tett fel a Levéltár számára, amelyre a Levéltár 2016. május 20-án kelt levelében válaszolt.

A Hatóság az eljárást más, a Levéltártól független, önálló adatkezelőknek az 1962-es ítélettel kapcsolatos adatkezelései vonatkozásában tovább folytatja, ezekről külön határozatot hoz.

II. A határozat alapjául szolgáló főbb jogszabályi rendelkezések

1. Az Infotv. rendelkezései

Az Infotv. 3. § 1. pontja alapján érintett *„bármely meghatározott, személyes adat alapján azonosított vagy – közvetlenül vagy közvetve – azonosítható természetes személy.”*

Az Infotv. 3. § 2. pontja szerint személyes adat *„az érintettel kapcsolatba hozható adat – különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret –, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés.”*

Az Infotv. 3. § 3. pont b) alpontja értelmében különleges adat *„az egészségi állapotra, a kóros szenvedélyre vonatkozó személyes adat, valamint a bűnügyi személyes adat.”*

Az Infotv. 3. § 4. pontja alapján bűnügyi személyes adat *„a büntetőeljárás során vagy azt megelőzően a bűncselekménnyel vagy a büntetőeljárással összefüggésben, a büntetőeljárás lefolytatására, illetve a bűncselekmények felderítésére jogosult szerveknél, továbbá a büntetés-végrehajtás szervezeténél keletkezett, az érintettel kapcsolatba hozható, valamint a büntetett előéletre vonatkozó személyes adat.”*

Az Infotv. 3. 9. pontja szerint adatkezelő „az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adat kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az adatfeldolgozóval végrehajtatja.”

Az Infotv. 3. § 10. pontja értelmében adatkezelés „az alkalmazott eljárástól függetlenül az adaton végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adat további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése.”

Az Infotv. 3. § 11. pontja alapján adattovábbítás „az adat meghatározott harmadik személy számára történő hozzáférhetővé tétele.”

Az Infotv. 3. § 22. pontja értelmében harmadik személy „olyan természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely nem azonos az érintettel, az adatkezelővel vagy az adatfeldolgozóval.”

Az Infotv. 5. § (2) bekezdése szerint „különleges adat a 6. §-ban meghatározott esetekben, valamint akkor kezelhető, ha

- a) az adatkezeléshez az érintett írásban hozzájárul,
- b) a 3. § 3. pont a) alpontjában foglalt adatok esetében az törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés végrehajtásához szükséges, vagy azt az Alaptörvényben biztosított alapvető jog érvényesítése, továbbá a nemzetbiztonság, a bűncselekmények megelőzése vagy üldözése érdekében vagy honvédelmi érdekből törvény elrendeli, vagy
- c) a 3. § 3. pont b) alpontjában foglalt adatok esetében törvény közérdeken alapuló célból elrendeli.”

2. Az Ltv. rendelkezései

Az Ltv. 1. § c) pontja szerint „e törvény célja annak biztosítása, hogy a levéltári anyag használata során a közérdekű adatok megismerését és a tudományos kutatás szabadságát garantáló alkotmányos alapjogok érvényesítése a személyiséghez és a személyes adatokhoz fűződő alkotmányos alapjogok védelmével együtt valósuljon meg.”

Az Ltv. 3. § m) pontja értelmében közlevéltár „a nem selejtezhető köziratokkal kapcsolatos levéltári feladatokat – ideértve a tudományos és igazgatási feladatokat is – végző, közfeladatot ellátó szerv által fenntartott levéltár.”

Az Ltv. 3. § o) pontja alapján levéltári kutatás „a levéltári anyag tanulmányozása, abból adatok kigyűjtése tudományos vagy más cél érdekében.”

Az Ltv. 13. § c) és d) pontja kimondja, hogy „a közlevéltár feladatkörében (...)

- c) az átvett és a gyűjtött levéltári anyagot nyilvántartja, szakszerűen kezeli, biztonságosan megőrzi, és az őrzetében lévő levéltári anyagot – annak szükség szerinti átselejtezésével, rendezésével, valamint a tudományos igényű áttekintést biztosító segédletek készítése és közzététele útján – feldolgozza, s az anyag használatát lehetővé teszi;
- d) az őrzetében lévő levéltári anyagról hiteles másolatot vagy tartalmi kivonatot ad ki (...)

Az Ltv. 18. § (2) bekezdése szerint „a Budapest Főváros Önkormányzata által fenntartott levéltár területi általános levéltárként Budapest Főváros Önkormányzata közvetlen felügyelete és irányítása alatt működik. Illetékességi körébe tartozik a fenntartó önkormányzat, Budapest közigazgatási területén működő helyi önkormányzatok és nemzetiségi önkormányzatok testületeinek, hivatalainak és intézményeinek, ezek jogelődeinek levéltári anyaga, továbbá a központi államigazgatási szervek, a rendőrség, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv és a büntetés-végrehajtási szervezet területi szerveinek Budapest közigazgatási területén keletkezett levéltári anyaga, és minden olyan, Budapest területén keletkezett levéltári anyag, amely nem tartozik más levéltár illetékességi körébe.”

Az Ltv. 22. § (1) bekezdése értelmében „a közlevéltárban őrzött, az 1990. május 1-je után keletkezett, a keletkezés naptári évétől számított harminc éven túli, az 1990. május 2-a előtt keletkezett, a keletkezés naptári évétől számított tizenöt éven túli levéltári anyagban – a 24-25. §-okban foglalt kivételekkel –, továbbá időbeli korlátozás nélkül abban a levéltári anyagban, amelyet már nyilvánosságra hoztak, vagy amelynek tartalmát az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény szerint mindenki megismerheti, a kutatni kívánt téma megjelölését tartalmazó kérelemre bármely természetes személy ingyenesen kutathat, és a kutatásra kiadott levéltári anyagról saját költségén másolatot készíthet.”

Az Ltv. 24. § (1) bekezdése kimondja, hogy „ha törvény másként nem rendelkezik, a személyes adatot tartalmazó levéltári anyag az érintett halálának évét követő harminc év után válik bárki számára kutathatóvá. A védelmi idő, ha a halálának éve nem ismert, az érintett születésétől számított kilencven év, ha pedig a születés és a halálának időpontja sem ismert, a levéltári anyag keletkezésétől számított hatvan év.”

Az Ltv. 24. § (2) bekezdése alapján „a védelmi idő lejártá előtt is kutatható az (1) bekezdésben meghatározott levéltári anyag, ha

- a) a kutatás – a kérelmező költségére – anonimizált másolattal is megvalósítható, vagy
- b) a kutatáshoz az érintett, vagy annak halálát követően bármely örököse, a Polgári Törvénykönyv szerinti hozzátartozója vagy bejegyzett élettársa a kutató kérésére hozzájárult, vagy
- c) a kutatásra tudományos célból van szükség – feltéve, hogy a 22. § (1) bekezdésében meghatározott harminc, illetve tizenöt év már eltelt – és a kutató a (3) és (4) bekezdésben meghatározott követelményeknek eleget tesz.

III. A Hatóság megállapításai

1. A közlevéltárak egyik fontos feladata, hogy a közhatalmat gyakorló vagy közfeladatot ellátó szervek irattáraiba tartozó és – többek között – gazdasági, társadalmi, politikai vagy jogi szempontból jelentős dokumentumokat megőrizték, amelyek a múlt megismeréséhez forrásul szolgálhatnak. A levéltári anyagok között is különleges helyzetben vannak azok az iratok, amelyek személyes adatokat tartalmaznak. Ezen levéltári anyagok megismerhetősége ugyanis korlátozható: az Alkotmánybíróság is elismerte, hogy a személyes adatok védelméhez fűződő jog korlátja lehet a levéltári anyagok megismerését biztosító alapjogoknak, így például a tudományos élet szabadságának.¹

¹ 34/1994. (VI. 24.) AB határozat: „a tudományos élet szabadsága az államra azt a kötelezettséget rója, hogy az alkotmányosan indokolt kényszerítő korlátok – különösen a személyes adatok oltalmazása (...)”.

A levéltári anyagok kutathatóságára vonatkozó alkotmányos korlátok megjelennek az Ltv. rendelkezései között is. Az Ltv. 1. § c) pontja értelmében az Ltv. megalkotásának egyik célja, hogy a levéltári anyag használata során a közérdekű adatok megismerését és a tudományos kutatás szabadságát garantáló alkotmányos alapjogok érvényesítése a személyes adatokhoz fűződő alkotmányos alapjogok védelmével együtt valósuljon meg. Az Ltv. 24. §-a az alkotmányos követelményekkel összhangban fokozott védelemben részesíti a személyes adatot tartalmazó levéltári anyagot, és szigorú feltételeket állapít meg az ilyen levéltári anyagban folytatható kutatás esetére.

Ezen túlmenően adatvédelmi szempontból szükséges kiemelni azt is, hogy a közlevéltárban folytatható kutatás alapvetően közlevéltár „engedélye”, az általa meghatározott eljárásrend alapján történik. A közlevéltár „engedélyezési jogköre” elsősorban azt a célt szolgálja, hogy a közlevéltár a kutatói kérelem kézhezvételét követően eldöntse: a kutatni kívánt levéltári anyagot az Ltv. mely rendelkezése alapján bocsáthatja a kutató rendelkezésére, illetőleg, hogy nem áll-e fenn olyan, az Ltv.-ben meghatározott körülmény, amelynek alapján a közlevéltárnak a kérelem teljesítését meg kell tagadnia.² A közlevéltárak ugyanis a személyes adatokat tartalmazó dokumentumok őrzése és kezelése során az Infotv. 3. § 9. pontja szerinti adatkezelőnek minősülnek, és a közlevéltárak felelőssége az Ltv. által megfogalmazott, adatvédelmi tárgyú garanciák érvényre juttatása. A közlevéltárak tevékenységük során az Infotv. 3. § 10. pontjába tartozó több adatkezelési műveletet is végrehajtanak, így például betekintést biztosítanak a személyes adatokat tartalmazó levéltári anyagba, amely az Infotv. 3. § 11. pontja szerinti adattovábbításnak minősül (hozzáférés biztosítása). A közlevéltáraknak tehát figyelemmel kell lenni arra, hogy az adatkezelésük megfeleljen az adatvédelmi tárgyú törvényi rendelkezéseknek is.

2. Az Ltv. 22. § (1) bekezdése és az Ltv. 24. § (1) bekezdése alapján főszabály szerint a személyes adatot tartalmazó levéltári anyag az érintett halálzási évét követő harminc év után válik bárki számára kutathatóvá. Ezen védelmi időn belül a levéltári anyag nem megismerhető, nem kutatható, és arról másolat sem készíthető. Ezen rendelkezés azt a kötelezettséget jelenti a közlevéltárak számára, hogy a levéltári anyagba történt betekintést megelőzően meggyőződjenek arról, hogy a védelmi idő eltelt.

E főszabály alól az Ltv. 24. § (2) bekezdése három kivételt ismer el, amelyek lehetőséget biztosítanak a személyes adatot tartalmazó levéltári anyag megismerésére és kutatására. Ezek az esetkörök eltérő kötelezettségeket jelentenek a közlevéltárak számára:

- a) Az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerint akkor kutatható valamely, személyes adatot tartalmazó levéltári anyag, ha a kutatás anonimizált másolattal is megvalósítható. Ebben az esetben valamennyi olyan személyes adatot ki kell takarni a levéltári anyagból, amely alapján az érintett kilétére következtetni lehet. Az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja nem alkalmazható abban az esetben, ha a kutató előtt kifejezetten ismert a levéltári anyagban szereplő személy kiléte, így például ha a kutató meghatározott élő természetes személy levéltári anyagába kér betekintést.
- b) Az Ltv. 24. § (2) bekezdés b) pontja alapján akkor kutatható levéltári anyag, ha az érintett vagy annak halálát követően bármely örököse, a Polgári Törvénykönyv szerinti hozzátartozója vagy bejegyzett élettársa hozzájárul. Az Ltv. megköveteli, hogy az írásbeli nyilatkozatban kifejezetten szerepeljen az, hogy az érintett (vagy örököse, hozzátartozója,

² Az Ltv. 22-23. §-aihoz fűzött jogalkotói indokolás.

bejegyzett élettársa) beleegyezik a személyes adatai kutatás célja szerinti felhasználásába, az iratok másolásába. Ebben az esetben a közlevéltár felelőssége arra terjed ki, hogy azt vizsgálja meg, hogy a kutatáshoz valóban az érintett (vagy örököse, hozzátartozója, bejegyzett élettársa) adott-e hozzájárulást, illetve hogy a beleegyezés kifejezett és egyértelmű legyen.

- c) Az Ltv. 24. § (2) bekezdés c) pontja szerinti tudományos kutatás esetén számos többletfeltétel terheli a kutatót: így például a kutatónak rendelkeznie kell részletes kutatási tervvel, a kérelméhez csatolnia kell kutatást rendeltetésszerűen végző, közfeladatot ellátó szerv támogató állásfoglalását, illetve írásbeli nyilatkozatában vállalnia kell, hogy a személyes adatokat az Infotv. rendelkezései szerint kezeli. Az Infotv. 12. §-a alapján több kötelezettséget is támaszt a kutató adatkezelésével szemben, így például személyes adatokat csak kivételesen hozhat nyilvánosságra. Ebben az esetben a közlevéltárnak a kérelemhez számos dokumentum becsatolását kell megkövetelnie.

3. Az Ltv. 18. § (2) bekezdése alapján a Levéltár őrzi az 1962-es ítéletet. A Hatóság a „4153/2016 – BFL” számú Kérőlap alapján megállapította, hogy az 1962-es ítéletet [...] 2016. március 9-én kérte ki „[...], társa-[...]-1960” megjegyzéssel. A Kérőlapra a Levéltár egyik munkatársa „csak támogatóival v. anonimizált másolatban adható ki” megjegyzést írt, amely arra enged következtetni, hogy a Levéltár felismerte azt, hogy az 1962-es ítélettel összefüggésben alkalmazni kell az Ltv. 24. §-át. Ezt a Levéltár a 2016. április 25-én kelt válaszában elismerte: „a 24. § (2) bek. a pontja szerint amennyiben a védelmi idő még nem járt le, úgy a kutatás anonimizált másolattal valósítható meg. Fentiekből következően az Önök által is hivatkozott törvényi rendelkezések értelmében a kutatást végző személy részére a kutatást anonimizált formában biztosítottuk, amint az a kutatói kérőlap tartalmából is látszik.”

A Hatóság az adatkezelés jogszerűségének vizsgálata szempontjából továbbá relevánsnak ítélte meg a Levéltár a 2016. április 25-én kelt válaszában szereplő alábbi állítást is: „az Ltv. az eljáró levéltár részére mérlegelési jogot nem biztosít, így a levéltár a kérelmet megtagadni nem jogosult, az Ltv. 25. §-ban foglalt kivételekkel, melyek jelen esetben nem relevánsak.”

A Levéltár 2016. május 20-án kelt válaszában általánosságban kifejtette, hogy az Ltv. „az anonimizálás végrehajtására vonatkozóan normatív rendelkezést nem tartalmaz, az anonimizálás folyamatát nem köti eljárásrendi követelményekhez. Ennek megfelelően az anonimizálás formailag nem más, mint a személy és az adat közötti kapcsolat felismerését kizáró technikai eljárás, tartalmilag valamennyi, korábban jogszerűen nyilvánosságra nem hozott személyes adat kitakarása. A levéltár az anonimizáltan megismerhető adatokat olyan módon teszi hozzáférhetővé a kutató számára, hogy az adatokat tartalmazó irat másolatát átadja és a kutató számára nem megismerhető adatokat azon olvashatatlanná teszi.” Ezt követően a Levéltár a Hatóság konkrét kérdéseire rendkívül röviden válaszolt: „[...] kutató 2016. március 9-én iratkozott be Budapest Főváros Levéltárba, mely napon a [...], [...] és [...] büntetőügyre adott le kutatói kérést. Az I. fokú ítéletből 10, a II. fokú ítéletből 3 lap anonimizált másolatot 2016. március 21-én vett át.” Emellett a Levéltár kifejtette, hogy a Levéltár „nem rendelkezik belső szabályzattal az anonimizálási eljárásra vonatkozóan.”

4. A Hatóság megállapította, hogy az 1962-es ítélet az Infotv. 3. § 4. pontja szerinti bűnügyi személyes adatokat tartalmaz, minthogy az 1962-es ítélet meghatározott természetes személyek ([...], [...] és [...]) által elkövetett bűncselekményhez köthető információkat tartalmaz, amely adatok korábban a büntetőeljárással összefüggésben büntetőeljárás lefolytatására jogosult szerv (Fővárosi

Bíróság) kezelésében voltak. Az Ltv. 18. § (2) bekezdése alapján a Levéltár őrzi az 1962-es ítéletet, ezért a Levéltár az Infotv. 3. § 9. pontja alapján önálló adatkezelőnek minősül.

A Ltv. a Levéltár feladataként határozza meg a levéltári anyaghoz való hozzáférés biztosítását [az Ltv. 13. § c) pontja], valamint arról hiteles másolat vagy tartalmi kivonat kiadását [az Ltv. 13. § d) pontja]. Ezen tevékenységek ellátása az 1962-es ítélet vonatkozásában személyes adatok kezelésével jár együtt. Az Infotv. 3. § 10. pontja alapján adatkezelésnek minősül az adaton végzett valamennyi művelet, így például a bűnügyi személyes adat továbbítása. Az Infotv. 3. § 11. pontja alapján adattovábbításnak minősül az, amikor a bűnügyi személyes adatot (az 1962-es ítéletet) meghatározott harmadik személy számára hozzáférhetővé teszik. Az Infotv. 3. § 22. pontja értelmében pedig az adatkezelőn (az 1962-es ítélet vonatkozásában: a Levéltár), adatfeldolgozón (az 1962-es ítélet esetében adatfeldolgozóról nem beszélhetünk) és az érintetten (1962-es ítélet vonatkozásában: [...], [...] és [...]) kívül minden más természetes vagy jogi személy ilyen harmadik személynek tekinthető (így például [...]).

Ennek megfelelően, amikor a Levéltár hozzáférést biztosított [...] az 1962-es ítélethez, akkor adatvédelmi jogi szempontból számára bűnügyi személyes adatokat továbbított.

Az Infotv. rendelkezései alapján a bűnügyi személyes adatok, mint különleges adatok jogszerű kezelésére (így például az adattovábbításra) alapvetően az Infotv. 5. § (2) bekezdése vonatkozik. Az Infotv. e rendelkezése alapján bűnügyi személyes adat az érintett írásbeli hozzájárulásával vagy törvényi felhatalmazás alapján továbbítható. A levéltári anyagok megismerhetősége tekintetében az Ltv. is követi az Infotv. 5. § (2) bekezdését, hiszen vagy azok az érintett hozzájárulása alapján ismerhetőek meg³ vagy a levéltári anyagot a törvény által meghatározott feltételek alapján lehet kiadni⁴.

A Hatóság ezzel összefüggésben megállapította, hogy az Ltv. 22. § (1) bekezdése és az Ltv. 24. § (1) bekezdése alapján az 1962-es ítélet nem kutatható, mivel az 1962-es ítéletben még élő természetes személyek bűnügyi személyes adatai szerepeltek. Ennek megfelelően a Levéltár az Ltv. 24. § (2) bekezdésében esetkörök szerint lett volna lehetősége hozzáférést biztosítani az 1962-es ítélethez. A Levéltár a válaszaiban arra hivatkozott, hogy az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontját alkalmazta, és anonimizáltan biztosított hozzáférést az ítélethez.

A Hatóság azonban megállapította, hogy a Levéltár egyáltalán nem teljesítette az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kötelezettségét. A Levéltár ugyanis nem ismerte fel, hogy az ítélet teljes egészében bűnügyi személyes adatnak minősül, hiszen az ítélet [...], [...] és [...] által elkövetett bűncselekményhez köthető információkat tartalmaz (így például az elkövetett cselekmény részletes leírása, annak minősítése, a szakértői vélemények vagy a kiszabott büntetés). Emellett [...] a Kérőlapon konkrét természetes személyeket ([...], [...]) jelölt meg, amely körülmény alapján a Levéltárnak egyértelműen fel kellett volna ismernie azt, hogy bármilyen anonimizálás mellett is bocsátja az 1962-es ítéletet [...] rendelkezésére, akkor is összefüggésbe tudja hozni a Kérőlapon általa megjelölt természetes személyekkel. [...] ugyanis tisztában volt az elkövetők kilétével, ezért a Levéltár bármilyen anonimizálási intézkedés mellett továbbította volna az 1962-es ítéletet [...] számára, esetében akkor is személyes adatok lettek volna az abban szereplő információk. Ezért [...] kérelme vonatkozásában az 1962-es ítéletre az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerinti anonimizálás egyáltalán nem lett volna alkalmazható.

³ Ltv. 22. § (1) bekezdése, Ltv. 24. § (1) bekezdése, (2) bekezdés b) pontja és az (5) bekezdése

⁴ Ltv. 22. § (1) bekezdése, Ltv. 24. § (1) bekezdése, (2) bekezdés a) és c) pontja, (3)-(4) bekezdése, (6) bekezdése, valamint az Ltv. 24/A. §-a.

A Hatóság továbbá nem ért egyet a Levéltár 2016. április 25-ei válaszában foglalt azon kijelentéssel, hogy „az Ltv. az eljáró levéltár részére mérlegelési jogot nem biztosít, így a levéltár a kérelmet megtagadni nem jogosult.” A Ltv. a Levéltár feladataként határozza meg a levéltári anyaghoz való hozzáférés biztosítását valamint arról hiteles másolat vagy tartalmi kivonat kiadását. A Levéltárnak az Ltv. 13. § c) és d) pontja szerinti feladatai teljesítése során alkalmaznia kell az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontját. Emellett habár a Levéltár nem hivatkozott rá, de a Kutatási Szabályzata⁵ szintén azt támasztja alá, hogy a Levéltárnak a levéltári anyagok megismerhetősége vonatkozásban van mérlegelési jogköre. A Kutatási Szabályzat 15. pontjában a Levéltár saját kötelezettségeként rögzíti, hogy „a látogatói jegy birtokában a kutató rendelkezésére kell bocsátani mindazokat az iratokat, amelyek (...) az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény vonatkozó részei alapján kutathatóak.” Emellett a Kutatási Szabályzat 18. pont c) alpontja megismétli, hogy a kutatás a védelmi idő lejárta előtt a kutató költségére végzett anonimizált másolat készítésével is megvalósítható. Ezen előírások a Levéltár számára címzett szabályok, a Levéltárnak alkalmaznia kellett a tevékenysége során.

A Hatóság álláspontja szerint [...] által benyújtott Kérőlap alapján a Levéltárnak kellett volna eldöntenie azt, hogy az Ltv. rendelkezései nem zárják-e ki annak lehetőségét, hogy hozzáférést biztosítsanak [...] részére az 1962-es ítélethez. Az Ltv. 13. § c) és d) pontja, valamint az Ltv. 24. § (1) bekezdése egyértelműen biztosítja a Levéltár számára azt a lehetőségét, hogy felhívhatta volna [...] figyelmét arra, hogy a Kérőlap adattartalma alapján az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerinti anonimizált másolattal sem adható ki 1962-es ítélet, illetve tájékoztathatta volna [...] arról, hogy az Ltv. 24. § (2) bekezdés b) és c) pontja alapján van lehetősége 1962-es ítéletet megismerni, máskülönben az 1962-es ítélet vonatkozásában az Ltv. 24. § (1) bekezdése kizárja az ítélet kutathatóságát.

5. Mindezek alapján a Hatóság megállapította, hogy a Levéltár az Ltv. 13. § c) és d) pontja szerinti, bűnügyi személyes adatok kezelésével együtt járó feladatának teljesítése során megsértette az Infotv. 5. § (2) bekezdését, mivel nem alkalmazta megfelelően az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontját, és ezért jogalap nélkül biztosított hozzáférést az 1962-es ítélethez [...] számára (jogalap nélküli adattovábbítás).

A Hatóság emellett kiemeli, hogy a Levéltárnak a jövőben az 1962-es ítélethez való hozzáférés biztosítása során alkalmaznia kell a jelen határozat III. pontjában kifejtetteket. Ennek megfelelően a Levéltárnak jövőben rendkívül körültekintően szükséges eljárnia akkor, ha az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja alapján biztosít hozzáférést a kutatók számára az 1962-es ítélethez, tekintettel arra, hogy az elmúlt hetekben, hónapokban a sajtóban megjelent médiatartalmak alapján az ítélet bármilyen anonimizálása mellett is nagy valószínűség szerint a kutatók túlnyomó többsége azonosítani tudja az 1962-es ítéletben szereplő érintetteket. Ez nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a Levéltár az Ltv. 24. § (2) bekezdés b) vagy c) pontja alapján hozzáférést biztosíthasson az 1962-es ítélethez.

Az eljárással összefüggésben szükséges továbbá kiemelni azt is, hogy a Levéltár adatkezelését az áldozat vonatkozásában a Hatóság nem vizsgálta, mivel az áldozat neve vagy azonosító adatai az 1962-es ítélet továbbítása kapcsán nem kerültek nyilvánosságra (csak később, az áldozat döntése és nyilatkozata alapján). A Hatóság valószínűsíti, hogy a Levéltár e vonatkozásban az anonimizálást elvégezte, azonban megjegyzendő, hogy a Levéltár nem adott pontos választ a Hatóság 1962-es

⁵ A Levéltár Kutatási Szabályzata az alábbi linken keresztül érhető el:
http://bparchiv.hu/sites/default/files/atoms/files/kutatasi_szabalyzat_2016_0.pdf

ítélet anonimizálásával kapcsolatos, a 2016. május 10-én kelt végzésében feltett kérdésére, és nem mutatta be az anonimizálás folyamatát.

A Hatóság ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy az Ltv. 1. § c) pontja lényegében alapelveként kimondja, hogy a levéltári anyag használatának a személyes adatokhoz fűződő alkotmányos alapjogok védelmével együtt kell megvalósulnia. Ezért a Levéltárnak, mint közfeladatot ellátó és személyes adatokat kezelő önkormányzati fenntartású szervnek a feladatai ellátásának szerves része kell hogy legyen az adatvédelmi követelmények alkalmazása, illetve ezzel egyidejűleg az is elvárható, hogy együttműködésével segítse a Hatóság adatvédelemmel összefüggő ellenőrzési tevékenységét, minthogy Magyarország Alaptörvénye VI. cikk (3) bekezdése⁶ és az Infotv. 38. § (2) bekezdése alapján a Hatóság feladata a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése.

6. A Hatóság továbbá kiemeli, hogy az Infotv. 7. § (2) bekezdése kimondja, hogy az adatkezelő köteles megtenni azokat a technikai és szervezési intézkedéseket és kialakítani azokat az eljárási szabályokat, amelyek az Infotv., illetve az egyéb adat- és titokvédelmi szabályok – így például az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontjának – érvényre juttatásához szükségesek. Az Infotv. 7. § (2) bekezdése azt a kötelezettséget jelenti az adatkezelők számára, hogy olyan belső eljárásrendet alakítsanak ki (például belső adatvédelmi szabályzat megalkotása vagy egyes szabályzatok esetében adatvédelmi előírások beépítése útján), amelynek nyomán az Infotv. és más adatvédelmi tárgyú jogszabályok rendelkezései megfelelően tudjanak érvényesülni.

A Levéltár 2016. május 20-án kelt válaszában általánosságban közölte, hogy a Levéltár „*nem rendelkezik belső szabályzattal az anonimizálási eljárásra vonatkozóan.*” Emellett a Hatóság megállapította, hogy a Kutatási Szabályzat is csak általános adatvédelmi jellegű rendelkezéseket tartalmaz, illetve szó szerint megismétli az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontját, amely nem nyújt megfelelő iránymutatást arra, hogy a levéltári munkatársaknak milyen konkrét intézkedéseket kell tenni a személyes adatokat tartalmazó levéltári anyag kutathatóságának megítélése szempontjából, így például mely esetekben kell jelezniük a kutatóknak, hogy a kérelme alapján nem teljesülnek az Ltv. 24. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés a) pontja szerinti adatvédelmi követelmények. Továbbá a Kutatási Szabályzat nem határozza meg azt sem, hogy a levéltári anyagok Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kiadásáról ki hozza meg a döntést, kinek mi a feladata a Levéltár szervezetrendszerén belül.

Ennek hiányában a levéltári anyagok kutatása során a személyes adatok védelméhez fűződő jog csak korlátozottan tud érvényesülni, hiszen nincsenek olyan, a Levéltáron számon kérhető szabályok, amelyek biztosítják az adatvédelmi követelmények érvényesülését. A Levéltártól, mint közfeladatot ellátó önkormányzati fenntartású szervtől elvárható, hogy a tevékenysége során gondoskodjon a jogszabályok megfelelő alkalmazásáról, illetve biztosítsa az alapjogok védelmét.

Mindezek alapján tehát az Infotv. 7. § (2) bekezdéséből fakadóan a Levéltár köteles olyan eljárási szabályokat kialakítani, amelyek biztosítják az Ltv. 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának megfelelő érvényesülését, alkalmazását.

⁶ Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy „a személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.”

IV. Egyéb eljárási szabályok

Jelen határozat a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 71. § (1) bekezdésén és a 72. § (1) bekezdésén alapul.

A határozat a Ket. 73/A. § (3) bekezdése alapján a közlés napján jogerőre emelkedik. A fellebbezést a Ket. 100. § (1) bekezdésének d) pontja zárja ki. A határozat bírósági felülvizsgálatának lehetőségét a Ket. 100. § (2) bekezdése biztosítja, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság illetékességét a polgári perrendtartásáról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 326. § (7) bekezdése alapján állapítottam meg. A keresetlevél benyújtásának helyét és idejét a Pp. 330. § (2) és (3) bekezdése határozza meg.

Az Infotv. 61. § (1) bekezdésének f) pontja értelmében a Hatóság az Infotv. 61. § (3) bekezdése szerinti, százezer forinttól húszmillió forintig terjedő bírság kiszabására jogosult jogellenes adatkezelés megállapítása esetén. A bírság összegét a Hatóság jogszabályon alapuló mérlegelési jogkörében eljárva az Infotv. 61. § (4) bekezdése alapján határozta meg.

A Hatóság a bírság kiszabása során figyelembe vette az ügy összes körülményeit, így különösen az elkövetett jogsértés súlyát:

- a Levéltár jogellenes adatkezelést az 1962-es ítéletben szereplő különleges adatok továbbításával követte el,
- a jogellenes adattovábbítása nyomán jogszerű állapotot már nem lehet helyreállítani, és a Hatóság csak jövőre nézve tudja azt elérni, hogy a jövőben az 1962-es ítélet továbbítása során alkalmazza e határozatban kifejtett követelményeket,
- a Levéltár súlyosan elmulasztotta az adatvédelmi követelmények felismerését és érvényesítését az 1962-es ítélethez való hozzáférés biztosítása során, és csak általánosságban ismeri az alapvető adatvédelmi követelményeket, azonban azokat nem tudta megfelelően alkalmazni az 1962-es ítélet [...] való továbbítása során,
- a Hatóság további súlyosító körülményként értékelte azt is, hogy a Levéltár nem rendelkezik megfelelő eljárási szabályokkal (így például belső szabályzattal) az Ltv. 24. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontjának alkalmazásáról.

A bírságot a megfelelő számlaszámra megfizetni a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 18/2009. (VIII. 6.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNB rendelet) 25. § a) pontjának aa) alpontjában (átutalás), b) pontjának bb) alpontjában (készpénzbefizetés fizetési számlára), c) pontjának ca) alpontjában (készpénzátutalás) felsorolt fizetési módok formájában lehet. A kötelezettség teljesítése során irányadó az MNB rendelet VI. fejezete, azzal a kitételrel, hogy a Hatóság épületében nincs lehetőség a bírságösszeg befizetésére.

A késedelmi pótlék mértékéről szóló tájékoztatás az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 165. § (2) bekezdésében foglaltakon alapul. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 42. § (3) bekezdése szerint a jogerősen kiszabott és meg nem fizetett bírság, valamint a meg nem fizetett bírság miatt jogerősen kiszabott és meg nem fizetett késedelmi pótlék köztartozásnak minősül, és adók módjára kell behajtani.

A Ket. 74. §-a alapján a Kötelezett a teljesítési határidő lejárta előtt benyújtott kérelmében, annak igazolásával kérheti a Hatóságtól a pénzfizetési kötelezettség teljesítésére halasztás vagy a részletekben történő teljesítés (a továbbiakban együtt: fizetési kedvezmény) engedélyezését, ha rajta kívülálló ok lehetetlenné teszi a határidőre való teljesítést, vagy az számára aránytalan nehézséget jelentene.

A határidő lejárta után az ügyfél – feltéve, hogy a végrehajtást még nem indították meg – az igazolási kérelem egyidejű benyújtásával kérhet fizetési kedvezményt. Ha a Hatóság elutasítja az igazolási kérelmet és a fizetési kedvezmény iránti kérelmet, egyidejűleg dönt a végrehajtás megindításáról is.

A fizetési kedvezmény iránti eljárásért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 29. § (1) bekezdése értelmében 3.000 Ft illetéket kell fizetni. Az Itv. 73. § (1) bekezdésének megfelelően a közigazgatási hatósági eljárási illetéket az eljárás megindításakor illetékbélyeggel az eljárást kezdeményező iraton, azaz a kérelemre felragasztva kell leróni.

Az illeték mértékéről és az illetékfeljegyzési jogról való tájékoztatás az Itv. 43. §-ának (3) bekezdésén, valamint a 62. § (1) bekezdésének h) pontján alapul.

A Hatóság a határozatnak a Hatóság honlapján történő nyilvánosságra hozatalát a bekövetkezett jogsérelem súlya és a nagy médiaérdeklődés miatt az Infotv. 61. § (2) bekezdése alapján rendelte el.

A Ket. 127. § (2) bekezdése szerint az elsőfokú hatóság megindítja a végrehajtást, ha megállapította, hogy a végrehajtható döntésben elrendelt kötelezettség teljesítése határidőre nem, vagy csak részben, vagy nem az előírásoknak megfelelően történt.

A Ket. 134. § d) pontja értelmében, ha a végrehajtás meghatározott cselekmény elvégzésére vagy meghatározott magatartásra irányul, a teljesítés elmaradása esetén a végrehajtást foganatosító szerv, ha a teljesítés elmaradása a kötelezettnek felróható, a kötelezettel szemben vagyoni helyzete és jövedelmi viszonyai vizsgálata nélkül eljárási bíróságot szabhat ki.

A Hatóság az ügyben az Infotv. 60. § (5) bekezdése által meghatározott ügyintézési határidőt nem lépte túl.

A Hatóság feladat- és hatáskörét, valamint illetékességi területét az Infotv. szabályozza.

Budapest, 2016. június „ ”

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár